

Λ.χ. ἐν τῷ ν' κεφαλαίῳ τῆς *Πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ρωμανὸν* συγγραφῆς τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου ἀναγινώσκουμεν ὅτι τὰ θέματα Καππαδοκίας, Κεφαλληνίας, Καλαβρίας καὶ Χαρσιανοῦ ἀπετέλουν ἄλλοτε μέρη τῶν θεμάτων Ἀνατολικοῦ, Λογγιβαρδίας, Σικελίας καὶ Ἀρμενιακοῦ. Πολλὰ δὲ ἀναφέρονται ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ θέματα, ἄλλοτε ὑφιστάμενα, ἔπειτα δὲ κατακτηθέντα ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν. Ὅθεν ἀνεγράψαμεν τὸν ἀνωτέρω κατάλογον μᾶλλον ἵνα δώσωμεν γενικὴν τινα ἔννοιαν τῆς διοικητικῆς τοῦ κράτους διαιρέσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ ἐν ὠρισμένῳ χρόνῳ, ἧτοι ἐν ἀρχῇ τῆς μακεδονικῆς δυναστείας, ἢ ἔχοντες τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀκριβολογήσωμεν περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου.

Τὰ ὄρια τῶν θεμάτων τῆς Ἀσίας εἶναι ἀκριβῶς διαγεγραμμένα ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου. Τὸ ἀνατολικὸν θέμα ἦτο ὅλως μεσόγειον καὶ κατεῖχε τὸ κέντρον οὕτως εἰπεῖν τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Περιελάμβανε δὲ μέγα μέρος τῆς Φρυγίας, τὴν Πισιδικὴν, τὴν Λυκαονίαν καὶ κλάσματα τινα τῆς Λυκίας καὶ τῆς Παμφυλίας. Ὀνομασται ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα πόλεις ἦσαν πρὸς βορρᾶν τὸ Ἀμόριον, πρὸς ἀνατολὰς τὸ Ἰκόνιον καὶ πρὸς δυσμὰς τὸ Ἀκροῖνόν. Πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀνατολικοῦ ἔκειτο τὸ Θρακησίον θέμα, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε τὴν μικρὰν Φρυγίαν, τὴν Λυδίαν καὶ τμήμα τῆς Καρίας, ἦπτετο τῆς θαλάσσης, διὰ μικρᾶς τιнос περὶ Μίλητον παραλίας, καὶ πόλεις εἶχεν ἀξιολόγους τὴν Ἰεράπολιν, τὴν Λαοδίκειαν καὶ τὰς Κολοσσὰς ἢ Χώνας. Δυτικῶς πάλιν τοῦ Θρακησίου ἔκειτο τὸ τῆς Σάμου θέμα, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε, πλὴν τῆς νήσου ἀφ' ἧς ὀνομάζετο, πᾶσαν τὴν ἀπέναντι αὐτῆς παραλίαν ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς μεσημβριαν μέχρι Ἀτραμυτιῦ πρὸς βορρᾶν. Τὸ θέμα τοῦ Ὀψικίου ὄριζετο ἀπὸ δυσμῶν διὰ τῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος μέχρι τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου, καὶ μεσογείως συνῶρενε πρὸς νότον μετὰ τῶν θεμάτων Σάμου καὶ Θρακησίων, πρὸς ἀνατολὰς μετὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ, πρὸς ἄρκτον δὲ μετὰ τοῦ Ὀπτιμάτου (1) πόλεις δὲ κυρίας εἶχε τὴν Νίκαιαν, τὸ Δορύλαιον, τὸ Κοτυάειον, τὴν Κύζικον. Τὸ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ὀψικίου Ὀπτιμάτου κατεῖχε τὴν πρὸς τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον παραλίαν, τὴν ἀνατολικὴν τοῦ Βοσπόρου καὶ τὴν δυτικωτέραν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου πόντου, συνορευῶν πρὸς ἀνατολὰς μετὰ τοῦ Βουκελλαρίων θέματος, καὶ πόλεις κυριωτέρας εἶχε τὴν Νικομήδειαν καὶ τὴν Χρυσόπολιν. Τὸ Βουκελλαρίων θέμα συνέκειτο ἐκ τοῦ πλείστου τῆς Γαλατίας, μετὰ κυριωτάτης πόλεως, τῆς Ἀγκύρας· συνῶρενε δὲ πρὸς δυσμὰς μετὰ τοῦ Ὀψικίου καὶ τοῦ Ὀπτιμάτου, πρὸς νότον μετὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ, πρὸς ἀνατολὰς μετὰ τῆς Καππαδοκίας, τοῦ Ἀρμενιακοῦ καὶ τῆς Παφλαγονίας, καὶ πρὸς βορρᾶν ὄριζετο ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Τὰ τρία ταῦτα θέματα, Ὀπτιμάτου, Ὀψικίου καὶ Βουκελλαρίων, ὀνομάσθησαν οὕτως ἐκ τοῦ ὅτι πάλαι ποτὲ ἐστάθμευον ἐν αὐτοῖς τρία τινὰ ρωμαϊκὰ στρατιωτικὰ τάγματα, οἱ καλούμενοι *Bucellarii* (2) *Cataphracti* οἱ *Optimates* (3), ἧτοι λογάδες γότθοι· πολεμισταί, καὶ οἱ *Obsequentes* (4), ἧτοι σῶμα ἐκ μονομάχων συγκροτηθέν, τὰ ὁποῖα ὁμως

(1) Ὀπτιμάτοι (ἐκ τοῦ Λατ. *optimus*, *optimatus*)=ἄριστος, ἐπιφανής) τὰ ἐπιλεκτά, ἀπὸ Γότθων καὶ ἄλλων Γερμανῶν συγκείμενα, τάγματα, ὧν οἱ πολεμισταὶ ἐστράτευον μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν παίδων καὶ ἐτάσσοντο ἐν τῇ δευτέρᾳ γραμμῇ τῶν μαχομένων.

(2) Βουκελλάριοι ἐκαλοῦντο ἐκ τοῦ λατ. *bucella*=ἄρτος οἱ τρεφόμενοι ἐξ ἐκείνων παρ' οἷς ἔμενον· ἐντεῦθεν καὶ τὸ σκωπτικῶς διδόμενον αὐτοῖς ἐπώνυμον παράσιτοι.

(3) *Optimates*=ἄριστοι.

(4) *Obsequentes*=ὑπακούοντες. *Obsequium*=ὑπακοή, θεραπεία.

